Europos Komisija

ES ir Kanados išsamus ekonomikos ir prekybos susitarimas (IEPS) (angl. „Comprehensive Economic and Trade Agreement“, CETA)

IEPS privalumai

Prekyba

Neseniai ES sudarė **naują laisvosios prekybos susitarimą** su **Kanada** – išsamų ekonomikos ir prekybos susitarimą (**IEPS)**.

Susitarimas bus **naudingas** tiek žmonėms, tiek įmonėms visoje Europoje.

Jis padės skatinti **augimą** ir **kurti naujas darbo vietas**:

- didinant eksportą;
- mažinant įmonių **gamybos sąnaudas**, reikalingas produktams gaminti;
- siūlant didesnį pasirinkimą **vartotojams**;
- laikantis griežtų produktams taikomų ES **standartų**.

Visa **tai** glaustai apžvelgiama šiame lankstinuke.

IEPS
privalumai

1. Pagalba skatinant **augimą** ir kuriant **darbo vietas** šalies viduje

2. **Vienodų sąlygų** sukūrimas didelėms ir mažoms Kanados bei ES įmonėms

3. **Kainų** mažinimas ir platesnis **pasirinkimas** Europos **vartotojams**

4. **Muitų** mažinimas eksportuotojams ir importuotojams

5. **Kitų išlaidų** mažinimas ES įmonėms, nemažinant standartų

6. Palankesnės sąlygos ES įmonėms parduoti **paslaugas** Kanadoje

7. Galimybė ES įmonėms varžytis dėl Kanados **viešojo pirkimo sutarčių**

8. Pagalba Europos **kaimo bendruomenėms** teikti rinkai savo išskirtinį maistą ir gėrimus

9. Europos **inovacijų kūrėjų** ir **menininkų** apsauga

10. Abipusis **profesinių kvalifikacijų** pripažinimas

11. Kanados įmonių skatinimas **daugiau investuoti** Europoje

12. **Darbuotojų teisių** ir **aplinkos** apsauga

1. Pagalba skatinant augimą ir kuriant geriau apmokamas darbo vietas

IEPS gali padėti skatinti **augimą** ir **darbo vietų** kūrimą Europoje.

Tai matyti iš kitų laisvosios prekybos susitarimų, kuriuos ES neseniai sudarė. Pavyzdžiui, sudarius susitarimą su Pietų Korėja, per ketverius metus nuo susitarimo įsigaliojimo ES eksportas į Pietų Korėją sparčiai augo – prekių eksportas padidėjo 55 proc., o paslaugų – 40 proc.

Nepriklausomi tyrimai rodo, kad IEPS gali dar labiau paskatinti prekybą ir investicijas.

Be to, kiekvienas 1 mlrd. EUR eksporto iš ES vidutiniškai remia 14 000 darbo vietų. Tokie darbai būna geriau apmokami nei tie, kurie nėra pagrįsti eksportu, – geresnius įgūdžius turintys darbuotojai gauna iki 15 proc. didesnį darbo užmokestį.

2. Vienodų sąlygų sukūrimas didelėms ir mažoms Europos įmonėms

IEPS dėka Kanados ir ES įmonės konkuruos vienodomis sąlygomis.

Kanados rinkoje atsivers daug naujų galimybių ES įmonėms, ypač mažesnėms, turinčioms iki 250 darbuotojų, kurios kartu sudaro 99 proc. visų įmonių Europoje.

Pagal IEPS Kanada sutinka ES įmonėms sudaryti **geresnes sąlygas verslui vykdyti** nei įmonėms iš kitų šalių.

Didelės galimybės
mažoms Europos įmonėms

Lenkijos obuolių eksportuotojai siekia plėstis Kanadoje

„Ewa Bis“ – Lenkijos įmonė, iš Lenkijos į daugiau kaip 25 šalis eksportuojanti obuolius ir kitus šviežius ir šaldytus vaisius bei daržoves, koncentratus ir sultis, kurių daugelis yra sertifikuoti kaip ekologiški.

1987 m. įsteigtos įmonės apyvarta 2015 m. siekė 25 mln. EUR.

2015 m. „Ewa Bis“ pradėjo eksportuoti į Kanadą, ten įkūrė bendrą įmonę su Kanados partneriu. Ji jau gabena obuolius iš Lenkijos į Kanadą ir nori plėstis bei parduoti šaldytus vaisius ir daržoves.

Patekus į Kanados rinką Lenkijos obuolių gamintojams atsiras puiki galimybė įvairinti rinkas, į kurias jie eksportuoja. „Ewa Bis“ tiki, kad IEPS atvers Kanados rinką kitiems maisto produktams iš Lenkijos, o tuo pasinaudos vietos vaisių ir daržovių gamintojai.

Adriana Rudnicka
„Ewa Bis“ valdančioji direktorė

„Dėl eksporto mūsų įmonė sparčiai auga. Turime daugiau nei 200 darbuotojų, savo gaminius parduodame 25 šalyse. Remiame vietos gamintojus ir turime daugiau nei 10 tiekėjų.

Pasirengimui tiekti obuolius į Kanados rinką skyrėme kelis metus ir mums pavyko. Labai džiaugiamės IEPS, nes galėsime į Kanadą eksportuoti ir kitus vietos tiekėjų vaisius ir daržoves.“

3. Kainų mažinimas ir platesnis pasirinkimas Europos vartotojams

IEPS bus tiesiogiai naudingas Europos vartotojams.

Bus panaikinti arba sumažinti beveik visi muitai, kuriuos ES importuotojai turi mokėti už prekes, patenkančias į Kanadą. Tai bus padaryta, kai tik susitarimas įsigalios.

Tai turėtų lemti:

- **mažesnes** įmonių **sąnaudas**, reikalingas galutiniams produktams pagaminti;
- **mažesnes kainas** ir platesnį prekių bei paslaugų pasirinkimą vartotojams ES.

4. Muitų mažinimas eksportuotojams ir importuotojams

IEPS padės **taupyti** visos Europos įmonių **lėšas**.

Dėl muitų mažinimo pagal IEPS Europos eksportuotojai kasmet galės sutaupyti šimtus milijonų eurų.

Europos importuotojams tai bus naudinga, nes sumažės dalių, komponentų ir kitų produktams gaminti reikalingų sąnaudų išlaidos.

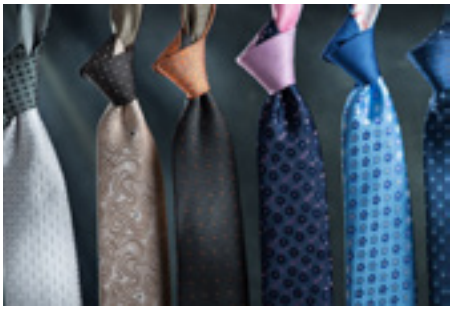
Europos įmonėms, ypač mažoms, atsivers didelių galimybių – jos galės augti ir įdarbinti daugiau darbuotojų.

Didelės galimybės
mažoms Europos įmonėms

Italijos kaklaraiščių gamintojai nekantriai laukia paprastesnio dokumentų tvarkymo ir mažesnių muitų

1992 m. įkurta „Graffeo Cravatte“ yra Sicilijos įmonė, kuri gamina rankų darbo kaklaraiščius naudodama šilką iš vieno iš paskutinių šilko malūnų Kome šiaurinėje Italijoje. Kaklaraiščiai yra unikalūs ir riboto leidimo. Daugiausia gaminių parduodama Italijoje, tačiau įmonė taip pat eksportuoja į Kanadą ir JAV. Įmonės apyvarta 2014 m. siekė 300 000 eurų ir joje dirbo 7 darbuotojai.

2012 m. „Graffeo Cravatte“ pradėjo parduoti savo gaminius Kanadoje – pardavimas Kanadoje šiuo metu sudaro 7 proc. viso pardavimo. Įmonė įdarbino laisvai angliškai kalbantį darbuotoją, kad sudarytų sandorius su klientais Vankuveryje.

Tačiau įmonė susiduria su didžiuliais 16 proc. siekiančiais muitais ir dokumentų tvarkymo našta, o juos sumažinti padės būtent IEPS.

Giuseppe Graffeo
„Graffeo Cravatte“ savininkas

„Prekybos kliūčių mažinimas atveria puikių galimybių tokiems verslininkams kaip aš.

Dabar mano klientai Kanadoje skundžiasi ir prieš atlikdami užsakymą prašo nuolaidų.

Be jokios abejonės, laisvosios prekybos susitarimas su Kanada bus labai naudingas. Jei muito normos bus sumažintos, parduosiu daugiau. Mažiau dokumentų taip pat būtų didžiulis privalumas.“

5. Išlaidų mažinimas ES įmonėms – nemažinant standartų

IEPS padės sumažinti išlaidas ES įmonėms, kurios eksportuoja į Kanadą, ypač mažesnėms, ir kitu būdu.

Tai susiję su atitikties vertinimo sertifikatais, kurie įrodo, kad produktas buvo patikrintas ir atitinka:

- tiesiogiai susijusias technines taisykles ir reglamentus;
- bet kokius taikomus sveikatos, saugos, vartotojų apsaugos ar aplinkos apsaugos standartus.

Pagal IEPS ES ir Kanada susitarė pripažinti viena kitos produktų atitikties vertinimo sertifikatus, nesvarbu, kokie produktai – elektros prekės ar žaislai – tai būtų.

Pavyzdžiui, ES įmonė, norinti parduoti žaislą Kanadoje, turi patikrinti savo gaminį tik vieną kartą Europoje, kur jam jau gali būti išduotas Kanadoje galiojantis sertifikatas. Tai **sutaupys laiko ir lėšų.**

6. ES įmonės gali parduoti paslaugas Kanadoje

Paslaugos sudaro iki trijų ketvirčių Europos ekonomikos, o ES įmonės pirmauja pasaulyje daugelyje paslaugų pramonės šakų.

Dėl IEPS jos greitai turės **naujų galimybių** ir **geresnes sąlygas** vykdyti verslą Kanadoje tokiose srityse:

- telekomunikacijos;
- finansai;
- profesionalios paslaugos, pavyzdžiui, apskaita ir inžinerija;
- aplinkos apsaugos paslaugos, pavyzdžiui, nuotekų valymas;
- konteinerių gabenimas;
- dugno gilinimas.

Didelės galimybės
mažoms Europos įmonėms

Vokietijos perdirbimo įmonė nori padėti kanadiečiams sumažinti išmetamo CO_2 kiekį

„Reclay Group“ – Vokietijos įmonė, padedanti įmonėms ir vyriausybėms šalinti pakuočių medžiagas ir atliekas saugiu ir aplinkai nekenksmingu būdu.

Ji turi daugiau nei 3 000 klientų tiek šalies viduje, tiek užjūryje. Tai – ir vyriausybės, ieškančios būdų savo perdirbimo tikslams pasiekti.

IEPS atvers Kanados viešojo pirkimo rinkas ES įmonėms ir „Reclay Group“ tikisi sudaryti sutarčių dėl konsultacijų perdirbimo klausimais. Tokiu būdu Kanada galėtų sumažinti išmetamo CO_2 kiekį ir perdirbimo išlaidas, o Vokietijoje būtų sukurta naujų darbo vietų.

Raffael A. Fruscio
„Reclay Group“ valdantysis partneris

„IEPS padės mažinti išmetamo CO_2 kiekį ir perdirbimo išlaidas. Štai kodėl laisvoji prekyba ir atvirosios rinkos turėtų būti taisyklė, o ne išimtis.“

7. ES įmonėms leidžiama varžytis dėl Kanados viešojo pirkimo sutarčių

IEPS dėka ES įmonės galės labiau konkuruoti dėl Kanados viešojo pirkimo sutarčių.

Kanados federalinė vyriausybė, provincijos ir savivaldybės kasmet iš privačių įmonių perka prekių ir paslaugų, kurių vertė siekia daugiau nei 30 mlrd. EUR.

Jos skelbia kvietimus teikti paraiškas ar dalyvauti konkursuose dėl viešojo pirkimo sutarčių, o įmonės teikia kainos pasiūlymus.

Dabar Kanada galės skelbti daugiau tokių konkursų ES įmonėms nei kitų prekybos partnerių įmonėms.

ES įmonės galės teikti pasiūlymus dėl prekių ir paslaugų daugiau viešųjų konkursų, paskelbtų:

- federalinės vyriausybės;
- Kanados provincijų;
- Kanados miestų ir miestelių.

ES įmonės yra labai konkurencingos daugelyje sektorių, kuriuose skelbiami šie konkursai, pavyzdžiui, kelių, uostų ir kitų infrastruktūrų statyba ir atnaujinimas.

Be to, Kanados provincijų valdžios institucijos perka prekių ir paslaugų, kurių vertė dvigubai didesnė nei federalinės vyriausybės perkamų prekių ir paslaugų. IEPS dėka ES įmonės galės teikti joms pasiūlymus.

Kanada taip pat įsipareigoja **viešinti** informaciją apie viešojo pirkimo sutartis, padarydama jas pasiekiamas vienoje vietoje internetu, kaip tai daroma ES.

8. Pagalba Europos kaimo bendruomenėms teikti rinkoms savo išskirtinį maistą ir gėrimus

IEPS bus naudingas maisto ir gėrimų gamintojams visoje Europoje, kurių daugelis yra įsikūrę mažose kaimo bendruomenėse.

Taip yra todėl, kad Kanada sutiko **saugoti** daugiau kaip 140 Europos geografinių nuorodų arba GI. Tai – aukštos kokybės maisto ir gėrimų produktų pavadinimai, siejami su regionais, kuriuose produktai yra gaminami.

Jie padeda vietos gamintojams:

- efektyviau parduoti savo produktus;
- pabrėžti jų išskirtinį pobūdį, kokybę ir paveldą.

Europoje yra tūkstančiai GI produktų, tačiau į užjūrį eksportuojami tik keli iš jų. ES tikslas yra apsaugoti juos nuo imitacijų.

IEPS apims visų tipų produktus – nuo sūrių „Roquefort“ ir „Gouda“ iš Prancūzijos ir Nyderlandų iki kumpio „Prosciutto di Parma“ iš Italijos.

IEPS užtikrins, kad Kanadoje šiais pavadinimais būtų parduodami tik originalūs produktai, ir sustiprins patikrinimus kertant sieną, kad Kanadai nebūtų parduodami suklastoti maisto ir gėrimų produktai klaidingai tvirtinant, kad jie yra iš konkretaus ES regiono.

Didelės galimybės
mažoms Europos įmonėms

Prancūzijos gardumynai – jau Kanadoje

1920 m. įkurta konditerijos įmonė „Le Roy René“ yra pagrindinė tradicinių Provanso saldumynų „Calissons d'Aix“ gamintoja. „Roy René“ pagamina pusę visų „Calissons d'Aix“, parduodamų visame pasaulyje. 2015 m. įmonės apyvarta siekė 11 mln. EUR ir joje dirbo 75 darbuotojai.

„Roy René“ eksportuoja į Šiaurės Ameriką, Aziją ir Viduriniuosius Rytus. Visos apyvartos eksporto dalis per pastaruosius metus beveik padvigubėjo ir siekia 9 proc. Įmonė nustatė sau tikslą iki 2020 m., kuomet švęs savo šimtmetį, padidinti šį rodiklį iki 20–25 proc. Šiuo tikslu prieš metus ji įdarbino eksporto vadovą.

Įmonė pasirašė sutartis su kulinarijos parduotuvėmis ir jau pradėjo platinti „Calissons d'Aix“ Kanadoje ir tikisi, kad IEPS padės didinti eksportą.

Laure Pierrisnard
„Calissons Le Roy René“ generalinė direktorė

„Kanadoje jau turime vietinį partnerį Monrealyje ir pirmąją pardavimo vietą prekybos centre. Ateityje ketiname plėstis ir įkurti daugiau pardavimo vietų.

IEPS leis mums būti konkurencingesniems rinkoje, kur kaina turi didelę reikšmę.“

9. Europos inovacijų kūrėjų ir menininkų apsauga

IEPS padės užtikrinti, kad novatoriškoms įmonėms, muzikantams ir kitiems kūrybos pramonės darbuotojams būtų tinkamai **atlyginta už darbą**.

Kanada sieks dar labiau apsaugoti mokslinius tyrimus ir kūrybinį darbą, kitaip vadinamus intelektine nuosavybe:

- suvienodindama savo įstatymus su ES įstatymais patentų, dizaino ir autorių teisių srityje;
- šiuos įstatymus griežtai taikydama.

Be to, kovodama su padirbinių (klastočių) ir piratinių prekių gabenimu, Kanada sustiprins patikrinimus kertant sieną.

10. Abipusis profesinių kvalifikacijų pripažinimas

IEPS gali atverti **naujų darbo galimybių** Kanadoje specialistams iš Europos.

Šiuo metu europiečiai, kurių profesijos yra reglamentuojamosios, pvz., architektai, apskaitininkai ir inžinieriai, negali dirbti Kanadoje, kadangi Kanada nepripažįsta jų kvalifikacijos. Tas pats galioja ir kanadiečiams, norintiems dirbti ES šalyse.

IEPS gali tai pakeisti. Kanadoje ir ES yra organizacijų, kurios atstovauja šių profesijų specialistams. Remdamosi IEPS jos gali derėtis dėl susitarimų, pagal kuriuos tiek vienų, tiek kitų kvalifikacijos būtų pripažįstamos. Tuomet Kanados ir ES valdžios institucijos šiuos susitarimus galės įtvirtinti ir jie taps privalomi.

Didelės galimybės
mažoms Europos įmonėms

Sėkmės skonis vilioja Belgijos aromaterapijos įmonę

„Pranarôm“ yra Belgijoje įsisteigusi eterinių aliejų įmonė, visame pasaulyje žinoma aromaterapinių produktų kūrėja.

Dėl didelės tarptautinės paklausos jos eksportas 2015 m. išaugo 90 proc.

Neseniai įmonė pristatė moksliškai patikrintų aromaterapijos produktų asortimentą Kanadoje, tačiau tik po to, kai buvo atlikta sudėtinga sertifikavimo ir registracijos procedūra, kurios reikalavo Kanados sveikatos bei muitinės valdžios įstaigos.

„Pranarôm“ sertifikavimas reiškia jos komercinės strategijos gyvybingą vystymąsi. To rezultatas: pardavimas Kanadoje vos per metus išaugo nuo 100 000 iki 350 000 EUR.

Tačiau vis dar esama prekybos kliūčių. Pavyzdžiui, visiškai išnaudoti Kanados rinkos privalumus „Pranarôm“ trukdo dideli importo muitai.

Dominique Baudoux
„Pranarôm“ steigėjas

„Belgijos rinka ribota. Mums, kaip ir kitoms nedidelėms įmonėms Belgijoje, verslo augimą užtikrina eksportas.

Dėl IEPS nedidelės įmonės, tokios kaip „Pranarôm“, galės patekti į Kanados rinką gerokai greičiau nei dabar. Europos iniciatyvos, kuriomis siekiama palengvinti prekybą, yra svarbi Belgijos ekonomikos augimo varomoji jėga.“

11. Kanados įmonių skatinimas daugiau investuoti Europoje

Kanados įmonės jau daug investuoja ES – 14 mln. EUR vien per 2014 m. Tai padeda kurti darbo vietas ir skatinti augimą.

Įmonėms nusprendus steigti verslą Europoje, joms dažnai tenka perkelti svarbiausius darbuotojus, pavyzdžiui, vyresniuosius vadovus ar technikos ekspertus, kad šie padėtų veiklai įsibėgėti.

IEPS paskatins **daugiau darbo vietas kuriančių investicijų** Europoje, nes Kanados įmonėms bus paprasčiau laikinai perkelti savo darbuotojus į ES.

Žinoma, tai taip pat taikoma ir ES įmonėms, norinčioms steigti verslą Kanadoje – pagal IEPS jos taip pat galės paprasčiau perkelti savo svarbiausius darbuotojus tam tikrą laikotarpį dirbti Kanadoje. Tai padės ES įmonėms plėstis.

12. Darbuotojų teisių ir aplinkos apsauga

IEPS yra išties **pažangus susitarimas**.

Pagal jį ES ir Kanada:

- iš naujo patvirtino jau prisiimtus įsipareigojimus laikytis tarptautinių įstatymų darbuotojų teisių ir aplinkos apsaugos srityse;
- patikino viena kitą, kad griežtai jų laikysis.

IEPS taip pat labai svarbus verslo asociacijoms, profesinėms sąjungoms, aplinkos apsaugos grupėms ir kitoms nevyriausybinėms organizacijoms (NVO) tiek ES, tiek Kanadoje, ir padeda šiuos įsipareigojimus įgyvendinti praktiškai.

Italijos acto gamintojas pasirengęs kurti sėkmės istoriją Kanadoje

Mantujoje įsisteigęs acto gamintojas jau seniai vykdo savo veiklą. Verslas ypač suklestėjo 1962 m., kai Giorgio Mengazzoli pradėjo eksportuoti tradicinius Mantujos actus už miesto ribų, po visą Italiją, o tada ir pasaulį.

Giorgio duktė Elda ir sūnus Cesare tapo jo įpėdiniais ir paįvairino „Acetificio Mengazzoli“ produkciją, praplėsdami asortimentą nuo vyno acto produktų ir druskų iki obuolių ir aromatingų actų bei balzaminio acto kremų.

Elda Mengazzoli
„Acetificio Mengazzoli“ valdančioji partnerė

„Mūsų įmonė turi didžiulę patirtį aukštos kokybės produktų eksporto srityje – nuo pat 6-ojo dešimtmečio pradžios. Dabar matome daugybę galimybių šalyse, kuriose anksčiau buvo sunku prekiauti, ypač Kanadoje, turinčioje didžiulę italų kilmės gyventojų bendruomenę.

Kanados klientai labai domisi mūsų produktais, tačiau dėl valdžios įstaigų keliamų specifinių sertifikavimo reikalavimų ir didelių muitų mūsų produktų kaina išauga, tad čia nėra juos lengva eksportuoti.

IEPS padės sumažinti sertifikavimo išlaidas ir muitus, o tai tikrai bus naudinga mūsų verslui.“

Nuotraukos pasiskolintos

Tam tikros nuotraukos yra iš „Fotolia.com“: viršelis: © „fudio“, 2 puslapis: © „Fredex“, 3 puslapis: © „Ewa Bis“, Lenkija, 4 puslapis: © „RooM the Agency“, 5 puslapis: © „Graffeo Cravate“, Italija, 6 puslapis: © „rolf_52“, 7 puslapis: © „Reclay“, Vokietija, 8 puslapis: © „josefpittner“, 9 puslapis: © „Calissons Le Roy René“, Prancūzija, 10 puslapis: © „ronniechua“, 11 puslapis: © „Pranarôm“, Belgija, 12 puslapis: © „RobertNyholm“, 13 puslapis: © „Acetificio Mengazzoli“, Italija, 14 puslapis: © „filtv“

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2016

Print	ISBN 978-92-79-59014-6	doi:10.2781/440307	NG-04-16-483-LT-C
PDF	ISBN 978-92-79-59038-2	doi:10.2781/494092	NG-04-16-483-LT-N

© Europos Sąjunga, 2016
Pakartotinai naudoti leidžiama.

Leidinių biuras